

Midrash Tehillim

מדרש תהילים

מדרש תהילים נא | Midrash Tehillim / Psalms 51

Midrash

מדרש

Midrash Tehillim 51, Part 1

1. For the leader. A Psalm of David, when Nathan the prophet came unto him, after he had gone in to BatSheva (Tehillim / Psalms 51:1-2). These words are to be considered in the light of the verse Death and life are in the power of the tongue (Mishley / Proverbs 18:2), that is, a man's tongue can bring him to dwell in the world to come. For what brought David into the world to come? The tongue in his mouth which said, I have sinned, as is said, And David said to Nathan, I have sinned against the Lord (2 Samuel 12:13). David was in darkness, and the Holy One blessed be He, kindled light for him, as David said, You have kindled my lamp (Tehillim / Psalms 18:29). Again, the verse In the darkness shine a light because of upright deeds (Tehillim / Psalms 112:4) means that David said to the Holy One Blessed be He, I beg You, look back upon the uprightness of the son of Israel, indeed the Holy One blessed be He, said to Solomon, If you will walk in My ways as your father David did walk (1 Kings 3:14), and do not look back upon that hour when I stumbled before You. So too, David said Hid Your face from my sin (Tehillim / Psalms 51:11). As soon as Nathan said to David, the Lord has put away your sin (2 Samuel 12:13), David composed this Psalm To Him who lets Himself be won over, a Psalm of David, when Nathan the prophet came unto him, after he had gone in to BatSheva.

Midrash Tehillim 51, Part 2

2. Have mercy upon me, O God, according to Your lovingkindness (Tehillim / Psalms 51:3). With whom may David be compared? With a man who had a wound on his hand and came to a physician. The physician said, You cannot have treatment. The wound is large, but the money in your hand is little. The man said, I beg you, take all the money that I have here, and as for the rest, let it come from you. Have mercy upon me, have compassion upon me. So too, David said to the Holy One blessed be He, Have mercy upon me, O God, according to Your lovingkindness. You are compassionate

מדרש תהילים פרק נא סימן א

א למנצח מזמור לדוד בבוא אליו נתן הנביא. זהו שאמר הכתוב מות וחיים ביד לשון (משלי יח כא), לשונו של אדם מביאו לחיי העולם הבא, [מי גרם לדוד לבא לעולם הבא], פיו שאמר חטאתי, שנאמר ויאמר דוד [אל נתן] חטאתי (ש"ב שמואל ב' יב יג), בחשיכה היה והאיר לו הקב"ה, שנאמר כי אתה תאיר נרי (תהלים יח כט), ואומר זרה בחושך (אורך לישראל) [אור לישראל] (שם תהלים קיב ד), אמר דוד לפני הקב"ה בבקשה ממך תסתכל בישרותן של ישראל, וכן הקב"ה אמר לשלמה (אף אתה) [ואם] תלך בדרכי [וגוי] כאשר הלך דויד אביך (מ"א מלכים א' ג יד), אל תסתכל באותה שעה שנכשלתי לפניך, כך הוא אומר הסתר פניך מחטאי (תהלים נ"א פסוק יא), כיון שאמר לו ה' העביר חטאתך (ש"ב שמואל ב' יב יג), על ידי כן אמר המזמור הזה למנצח מזמור לדוד בבוא אליו נתן הנביא.

מדרש תהילים פרק נא סימן ב

ב חנני אלהים כחסדך. למה היה דוד דומה, למי שהיה בידו מכה, ובא אצל הרופא ואמר הרופא אין אתה יכול להתרפאות, המכה היא גדולה, והדמים בידך מעט, אמר ליה בבקשה ממך קח לך כל מה שיש לי בזה, והשאר משלך, עשה עמי חסד ורחם עלי, וכן אמר דוד לפני הקב"ה חנני אלהים כחסדך, רחמן אתה וכרוב רחמיך מזה פשעי, הרבה חסד

and According to the multitude of Your compassions blot out my transgressions. You have already shown me much mercy. David also said, May passing great Your mercies, O You that saves them that take refuge in You (Tehillim / Psalms 17:7). Healing comes from You. Because the wound is large, lay on a large poultice for me, as is said, Wash me thoroughly from my iniquity (Tehillim / Psalms 51:4). Hence, you learn that every man who commits a transgression is as unclean as though he touched a dead body and must be purified with hyssop. So too, David said, Purge me with hyssop, and I will be clean (Tehillim / Psalms 51:9). Did David actually fall into cleanness? No, but into an iniquity whereby his soul was wounded unto death. Thus also in another Psalm, he said, My heart is wounded unto death. Thus also in another Psalm, he said, My heart is wounded unto death within me (Tehillim / Psalms 109:22). Hence you learn that every man who knows that he has sinned, and prays because of his sin, and is in fear because of it, and holds converse about it with the Holy One blessed be He, him the Holy one blessed be He, forgives. But of every man who sins and then tramples the sin under foot so as to get it out of his sight, of him the Holy One blessed be He, demands requital. And the verse Wherefore should I fear in the days of evil? Because the iniquity of my heels compasses me about (Tehillim / Psalms 49:6) refers to those who would with their heels trample their iniquity out of sight. But as the parable tells us, the scorpion who fells the camel merely by stinging him in the heel says, as you live, I will come up to the crown of your head. Just so, every man who tries to get his iniquity out of his sight, him the Holy One blessed be He, punishes, but every man who is afraid of it, him the Holy One blessed be He, forgives. Hence it is said, I know your transgressions, and my sin is ever before me (Tehillim / Psalms 51:5).

Midrash Tehillim 51, Part 3

3. For You, You only, have I sinned, that You may be justified when You speak (Tehillim / Psalms 51:6). To whom may David be likened? To a man who broke a limb, and came to a physician. The physician marveled and said, How great is your break! I am much distressed on your account. The man with the broken limb said, Are you distressed on my account? Was not my limb broken for your sake, since the fee is to be yours? Just so David said to the Holy One blessed be He, For You, You only have I sinned, Should You receive me, then if You say to transgressors Wherefore have you not repented? All transgressors will submit to You, for all of them will behold me, and I will surely bear witness that You receive the penitent. Hence the Holy One blessed be He, said, Behold I have given him for a witness to the peoples (Isaiah 55:4). And God gave as a witness not only me, David, but all Israel, since it is said You are My witnesses, says the Lord, and My servant whom I have chosen (Isaiah 43:10).

עשית עמדי, וכן הוא אומר הפלה חסדיך מושיע חוסים (תהלים יז ז), ממך הרפואה לפי שהמכה גדולה תן לי אספלנית גדולה, כדכתיב הרב כבסני מעוני, מכאן אתה למד, כל מי שעובר עבירה כאילו מיטמא בנפש מת, ואין מזין עליו אלא באזוב, ואף דוד אמר כן תחטאני באזוב ואטהר, וכי נטמא דוד, אלא בעון שהנפש הוא חלל, וכן הוא אומר ולבי חלל בקרבי (תהלים קט כב), מיכן אתה למד שכל מי שיודע שחטא, ומתפלל על החטא, ומתיירא ממנו, ונושא ונותן עם הקב"ה, שהקב"ה מוחל לו, וכל מי שהוא חוטא ושואפה ברגליו, ומעבירה כנגד עיניו, הקב"ה מבקשה הימנו, שנאמר למה אירא בימי רע עון עקבי יסובני (תהלים מט ו), אותן שדועכין את העון בעקביהם, וכן משל הדיוט אומר עקרבא דמית לגמלא ושואפה בעוקבא, אמר לו חייך עד קדקדך הוא מטי, כך כל המעביר עונו מנגד עיניו, הקב"ה פורע לו, וכל המתפחד ממנו, הקב"ה מוחל לו, לכך נאמר כי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד.

מדרש תהלים פרק נא סימן ג

ג לך לבדך חטאתי [וגו'] למען תצדק בדברך. למה היה דוד דומה, למי שנשבר, ובא לו אצל רופא, והיה הרופא מתמיה ואומר לו כמה גדולה מכתך, צר לי עליך מאד, אמר לו אותו הנשבר אתה צר לך עלי, לא בשבילך נשברתי, אלא השכר שלך, כך אמר דוד להקב"ה לך לבדך חטאתי, כשתהא אומר לפושעים, למה לא עשיתם תשובה, אם תקבלני כל הפושעים משלימין לך, ומסתכלין בי הכל, ואני העד העיד שאתה מקבל את השבים, וכן הקב"ה אומר הן עד לאומים נתתיו (ישעיה נה ד), ולא אני בלבד, אלא כל ישראל, שנאמר אתם עדי נאם ה' ועבדי אשר בחרתי (בו) (שם ישעיהו מג י).